

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe unu an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŪ XLVIII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sorisorii nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 148.

Vineri, 5 (17) Iuliu.

1885.

BrașovŪ, 4 (16) Iuliu 1885.

Să continuăm cu *România în Ungaria*.

„Interesantul“ articolu din „Budapesti Hirlap“ se continuă în numărul dela 14 Iuliu alu acestei foi și autorul lui, „veteranul publicist ungaru“, care a jucat un rol mare odinoră“ spune totu ce are pe inimă, ba ceea-ce este și mai ciudat, spune mai multu încă decâtu scie.

Se pôte observă destul de bine din articulu foilor maghiare privitor la Români, că scriitorii lor caută nodu în papură spre a justifică despotismul erei actuale și spre a-și crea un titlu fictiv la maghiarisarea noastră.

Totul se învêrtesce împrejurul ideeii fise a maghiarisării și împrejurul exclusivității intereselor de rasă maghiare. Ungurul are poftă să domnescă și să trăiască lumea albă ungară din tradițiune. Ideea că mâne poimâne va trebui să împartă folosele statului cu Români și torturază. Elu vrea să fie singuru domn și stăpân, și nici nu-și pôte închipui că se fie vreodată coordinat cu alții, carl nu se închină „Dumnezeului Maghiarilor.“

De aceea noi Români suntem și remănem unu pericolu constantu pentru Maghiari, seu, mai curat vorbindu, pentru domnirea exclusivă maghiară.

De aceea nouă nu ne este iertat să avem drepturi politice-naționale, nu ne este permis să figurăm ca naționalitate deosebită nici măcaru în sferile inferioare ale vieții publice.

De aceea ideea de stat maghiar, cu alte cuvinte: ideea domnirii exclusive a rasei maghiare, nu se unesce nicidecum cu principiul dezvoltării noastre naționale; nu se împacă nici cu limba noastră, nici cu datinele noastre, nici cu portul nostru național, nici cu școlile noastre, ba nici chiaru cu biserica noastră românească.

De aceea publicistii veterani și mai noi maghiari nu mai încap de câteva foi române, de puținele școle și de puțini învățători români. Totu ce este românesc și se dezvoltă românesc este unu ghimpe în ochi, fiind-că ori ce înaintare a noastră pe calea naturală și dreaptă înătrese elementul românesc și slăbesce pe și merge șansele domnirii exclusive maghiare.

Trei milioane de Români concură pe terestru progresului în cultură cu trei din cinci părți ale nației maghiare.

Și pentru ca acesta concurență să nu dezină niciodată pericolosă despotismului de rasă maghiar; pentru ca în ținuturile locuite de Români de pe vastul teritoriu dintre Tisa și Carpați să pôtă porunci în veci fișpani și solgăbirii ungaru și se pără idiomul românesc până și în ogradele primăriilor satelor române: trebuie neapăratu ca puterea statului să suprimă ori mișcare românească de sine stătătoare fiă în comună, fiă în școlă fiă în biserică.

Șuprimarea se face în numele principiului domnirii exclusive a elementului maghiar și în orice acestu principiu este declarat de către guvernanti ca principiu de stat, ea se face în numele statului. Mijlocul, de care se folosește regimul în această operă de sugrumare, este înțepinarea forțată a limbei maghiare, ca limbă a școlii.

Este clar că acțiunea îndreptată în contra progresului firesc alu popórelor nemaghiare nu se pôte răzima pe drept și pe dreptate, ci numai pe aksioma, că „puterea primază dreptul.“ Acesta este atât de adevărat, încât regimul ungaru în lucrarea sa pentru întărirea „ideii de stat maghiar“ vine în conflictu cu însăși legile existente unguresci, cu legea de naționalitate dela 1868 și cu legile școlare și bisericesci.

Aceste legi prevădă întrebuințarea limbei române în sferile inferioare ale vieții publice și ale instrucțiunii publice precum și în viața bisericească, dăr tocmai de aceea ele carambolază cu ideea de stat maghiar, care ideea s'a dezvoltat mai târziu în puterea țicalei, că apetitul vine mănându.

Dacă statul, după ideea guvernantilor, are să fiă unu stat curat maghiar, precum este și limba statului cea maghiară, atunci prin întrebuințarea neîmpedecată a limbei române din partea unei populații de trei milioane statul își perde caracterul specific maghiar, societatea lui apare mixtă și dezvoltarea ei nu se pôte face numai pe calapodul străimț maghiar; atunci progresul natural alu limbei române în sferile inferioare ale vieții publice măresce numai șansele noastre de concurență cu elementul maghiar și ne crează basa, ca să aspirăm cu timpul la folosirea limbei noastre materne și în sferile superioare ale vieții publice de stat.

Idea numai, că așa ceva este cu puțință și că pôte veni unu timp ca Maghiarul să fie silitu a împărți unu drept, cum se cuvine, cu Românul, fi face nebuni pe șoviniști.

În furórea lor, șoviniștii maghiari își uită de tóte obligămintele, ce le au față cu popórele conlocuitoare, față cu lumea civilizată, față cu angajamentele lor proprie și strigă după gendarmi și procurori, amenință cu forța și ceru întrebuințarea ei, suspionază, calumniază și afuricesc totu ce li se pare, că stă în calea visurilor lor d'a stăpâni în veci peste popórele Ungariei exclusivă, ținându-le în frâu și esplonitându-le după trebuință, fără a le recunoște drepturi egale naționale.

Șoviniștul veteranu dela „Budapesti Hirlap“ este, precum vedurăm, mai multu ca de obicei turburat și nu scie ce culori mai drastice să aleagă ca să descrie marele pericolu ce amenință supremația rasei maghiare. Elu îl cuprinde în două cuvinte țicându: „România Magyarországon“ (România în Ungaria)

Cu acesta veteranul publicist maghiar a țis totu și era de prisos să mai înșire atâtea neadevăruri și calumniări în contra Românilor spre a desfășura, că România dela noi trebuie să pără ca să pôtă trăi și înflori Ungaria.

Și întradevăr pentru ca să nu mai fiă România în Ungaria, în sensul celor espuse în „Budapesti Hirlap“, ar trebui să se suprimă nu numai presa română „agitătoare“, ci să se nimicească și școlile și bisericile române în totu cuprinsul teritoriului Ardélului și alu Ungariei resăritene, dela Maramurșu până la județulu Timișului.

La unu astfei de răboiu de exterminare să gândesce fără indoie și veteranul publicist maghiar, când apelază la întrebuințarea forței

brutale ca să se stărpescă România din Ungaria.

Mai deună țicea unu altu organ maghiar, că Ungaria de aț nu e destul de tare ca să suportă libertatea Românilor și a celorlalte popóre nemaghiare.

Ei bine, ce urmază de aici?

Să se sinucidă ea, să-și sfărime și să-și omóre membrele corpului seu? Fi-va atunci Ungaria mai tare?

Veteranul șoviniștu jură, că așa va fi. Noi însă fi vom țice: Ești în mare rătăcire, ești amețit de patimă orbă, ești inspirat de egoismul celu mai mășav care își înghite proprii sei copii, ești unu tiran absurd și ignorantu căci la din contra n'ai puté să ajungi la concludiunea, că cultura firescă a populației unu stat este unu pericolu pentru existența acestui stat și că pentru ca să trăiescă statul trebuie să pără popórele lui!

De ar fi publicistul maghiar dela „Budapesti Hirlap“ unu om cu raționamentu sănătos, unu om alu veacului cu inimă nobilă, atunci ar cugetă altfelu asupra Ungariei și a României dintre marginile ei. Atunci și-ar țice:

Dacă Ungaria de aț nu pôte suportă libertatea Românilor, a Germanilor și a Slavilor ei, atunci ea trebuie să fie forțe slabă și ca să se întărescă și să între și ea în rândul statelor culte și înaintate nu-i rămâne altă decâtu a se dedă cu libertatea popórelor sale, înghițându și mistuind câte o dosă de libertate nemaghiară. Aț mai puțin și mâne ceva mai mult și în curându Ungaria își va recăpeta forțele și nu va mai fi nevoia a i se ampută membrele.

Atunci România dela noi de acasă ar trăi în cea mai bună înțelegere cu Maghiaria și steaua Ungariei ar luci cu indoită putere deasupra loru ér pe ocărmuitorii din Pesta nu i-ar mai spăria din somn fantoma daco-română.

Cestiunea afgană.

Se pare că Salisbury nu are încredere în lealitatea guvernului rusesc, că resolvându se cestiunea afgană, pacea se va asigura pentru o lungă durată în Asia centrală. Acesta neîncredere i-o măresce primului ministru engles și presa rusescă, care n'ar vrea să vadă Zulficarul în mâinile Afganilor. Ea se încercă să deschisă o nouă campanie polemică în contra Angliei, fiindcă acesta e hotărât a-și pune India în stare de apărare, cu tótă înțelegerea ce s'ar stabili în cestiunea afgană.

Astfelu strigă „Novoje Vremja“: La răboiu ca la răboiu! și declară, că Rusia va pune tóte pedecile posibile în calea lui Salisbury, ca să nu-și pôtă realiza planurile sale, atât în Afganistanu, câtu și în India.

„Times“, răspundendu la amenințările foilor rusesci, declară — că-i drept — că numai cu mare greutate ar primi Anglia o nouă cėrtă cu Rusia, dar că ea, după ce s'a retras dintr'o pozițiune într'alta și după ce pretențiunile rusesci se îmulesc cumplitu, nu-și va revoce îndatoririle ce și le-a luat față cu Emirul și nu va permite Rusiei să țină pe sema ei Zulficarul, contrar promisiunilor ce ea le-a dat.

Cumcă resolvarea cestiunei afgane nu e lipsită de greutate, ne dovedesce faptul, că ministrul de răboiu engles, în ședința camerei comunelor dela 13 Iuliu, a declarat, că guvernul menține starea de pregătire, pentru a fi gata în casul eventualității, pentru care s'a cerut încă sub Gladstone creditul de unsprezece milioane. Dar nu numai că acestu credit s'a votat, ci s'a prevădu în bugetul armatei și mărirea acesteia cu 35.000 de oameni.

Strămătarea juriului din Sibiu și presa maghiară.

„Szekely Nemzet» observă, că elu a preșis încă de cu vreme, că presa naționalităților va face mare larmă asupra acestei afaceri.

„Câtă vreme desființarea juriului din Sibiu era grăbită — continuă foia șecuiască — numai de »opiniunea publică,« adevă cătă timp enunțarea guvernului nu s'a publicat, mai puțin Sașii dedeu credemântu acestei măsurii destinată a pedepsi cum merită atitudinea lor »dușmană statului.« Sașii și Românii își ridău în pumni și'și gândău: n'o se iasă nimic d'aci. Ei cunoscu deja »lealitatea unghurască,« acesteia »nu i se pôte presupune« o presimțire atât de aspră.... Acum intențiunea guvernului a devenit fapt. Guvernul a ținut sēmă de »cererea opiniunii publice,« desființându juriul din Sibiu. Acastă dispozițiune negreșit că a provocat mare mulțămire. Dar trebuie să o spunem, că noi de multu am așteptat acastă măsură și, dacă noi dăm guvernului, care își implinesce cu credință datoria sa, tributul recunoștinței meritate, nu putem dice că acea măsură a venit pe neașteptate, fără nici o inițiativă. Da, noi am așteptat'o. Imboldul a pornit dela noi, controlorii intereselor unghuresci, dela pressă. Și aci se arată, ce chemare are presa unghurască. Acum se arată destul de bine, cătă de necesară era desființarea juriului din Sibiu, decât cetim »strigătele de durere« ale foilor, care au fost lovite de simțitorea pedepsă.»

SCRILE DILEI.

Comitetul de o sută alesu pentru pregătirea adunării generale a reuniunii ardeleni de maghiarizare și-a început activitatea sa. În presera adunării generale se va da în arenă o reprezentațiune festivă, și Jokai e rugat să scrie prologul acesteia. Anunțările de noui membri continuă și formarea de reuniuni filiale progresază mereu, spune o telegramă din Clușiu. Ne vine în minte fabula: „Brôșca și Boulu“, de câteori cetim scrii de soiul acestora.

Se vorbește că în Clușiu are să apară dela 1 Septembrie un mare ziar român, redigat de Români maghiaroni. Va să dică o a doua edițiă a »reșosatului« »Viitorul.«

Representanța orașului Alba-Iulia a votat, în ședința dela 11 Iuliu n., suma de 200 fl. pentru reuniunea de maghiarizare din Clușiu, și încă procedându-se în modu ilegal, căci cestiunea acăsta nu era pusă la ordinea zilei. O va pedepsi »liberalul« ministru Tisza? Vorbă să fiă.

Tănărul I. Bogdanu din Brașov a fost promovat cu mare laudă la gradul de licențiat în litere și filosofie de către Universitatea din Iași. Tesa susținută, din care a și tipărit partea I, este: »Istoria coloniei Sarmizegetusa.« Ii urăm o carieră strălucită.

Pentru aplicarea copiilor români la meserii se anunță, că sunt locuri vacante la măsari, cismari, covrigari, croitori, pălărieri și friseri. Copii, avându etatea de 12 ani și știind scrie și ceti, pot fi așezați ca ucenici pe timp de 4 ani, avându părinții să îngrijescă de vestmintele necesare. Părinții, cari doresc să aplice copii lor la una din amintitele meserii, să se adreseze la părintele B. Baiulescu în Brașov.

De câteva zile se află în mijlocul nostru d. Pitișu, profesor la liceul din Craiova, și d. Coleșu profesor la gimnaziul din Galați.

Pe linia căii ferate dintre Clușiu și Brașov, pela Teuș, nisce făcători de rele necunoscuți au pus scânduri pe șine, ca să facă să deralizeze trenul. Din norocire conductorul observându, isbuti să oprască trenul.

Sâmbătă în 6 (18) Iuliu se va ține, în sala cea mare a gimnaziului săsesc, examenul grădinei de copii a d-nei Hermina Lexen, la care sunt invitați părinții și amicii copiilor.

»România« spune, că d. Velescu, măestru de gimnastică din București, s'a dus la Sofia chemat fiind să instaleze gimnastică pela mai multe școli din capitala Bulgariei.

Directorul Observatorului din Cernăuți va merge în București, ca să facă experiențe la Observatorul de acolo; ăr directorul Observatorului din București va merge să facă experiențe la cel din Cernăuți.

D-lu N. G. Stănescu, comerciant din Buzău, bote-

zându-și unu copilul i-a pus numele: Revoluțiă, spune »Albina Buzăului.«

La congresul telegrafic ce se va ține în Berlin, Germania va propune taxa uniformă de 20 bani (9 cr.) de cuvânt pentru țările uniunii telegrafice.

Clușiu, 15 Iuliu a. c.

În »Ellenzék« nru. de astăzi veți vedea între nou-tățile zilei și una intitulată: »Nemzetiségi kedveskedések« (Amabilități d'ale naționalităților).

Veți Dómne, »Ellenzék« produce ca o bravură din »Nemzet«, cum solgăbirul a respins cererea protopopului din Becleanu din motivul că a fost scrisă olăheșce! ce și vicespanul, ba chiar și comitetul centralu comitatensu a aprobat.

Așa dără pre lângă bucuria draconică, se constată călcarea legii de naționalitate ca oșei care triumfă alu șovinismului.

Și totuși aceiași foia, »Ellenzék«, într'acelaș număr răspundându la articolul din »Revue du monde latin«, are obrazul a declara aserțiunea din acel articol de minciună și obrăznică, cumcă adevă Ungurii ne răpesc limba?!!

Intr'adevăr, grosolană impertinență trebuie să aibă cineva ca să mințescă față fățișu, fără să-i fie rușine măcaru de sine.

Selagiu, Iuliu 1885.

În sinodul diecesan Gherlanu din a. 1882 s'a dechiarat de obligatoră ținerea conferințelor tractuale preoțesci, ce se conchiamă prin protopopul fieșcărui tractu, pentru deprinderea în științele teologice prin ținerea de disertațiuni dogmatice și pastorale. Astfel de conferințe, cum șciu, s'au ținut în toate tractele protopopesci din Selagiu, numai în tractul Bredului nu s'a făcut încă acăsta nici până în ziua de azi, deși conferința avea a se ține încă în lunile de primăveră.

Nu cumva protopopul nostru tractualu d. Teodoru Popu s'a infricosat pre tare de controlul ce l'au indurat unele conferințe preoțesci selăgiane din partea administrațiunii politice a comitatului? încătă tace tăcerea pescelui. Acăsta nu-o presupunem despre d. prota, căci îl cunoscem de unu mai mare voinicu decât să se infricozeze și de umbră. Ce să fie totuși cauza? o enigmă acăsta, pe care numai d. prota o va sci deslega mai nimerit în favorul său; ore nu începe indiferentismul a se incuiba și în inima d-lui protopopu, omului atât de gloriificat odinioară de ai săi?

Cu câțiva ani mai înainte în tractul nostru se țină și câte două sinode anuale, acum însă trecu doi ani fără să se țină măcaru unul, cu toate că de prezentu lipsa o simțim mai tare, de orece stăm pe unu teren atâtu bisericesc cât și școlar cu multu mai critic și ni-ără prinde bine convenirile sinodale. Cei ce cunoscem dorul piu de sinode de mai înainte alu d-lui prota, ne mirăm cum de s'a răcit acela într'unu modu așa bățătoru la ochi, der nu avem pentru ce, căci proverbulu dice: »nici unu suișu nu-i fără coborășu« și față cu d. prota trebuie să și aibă valoarea sa. Dixi.

Circeanulă.

DIN BUCOVINA.

Suceava, în Iunie 1885.

»Gazeta Transilvaniei«, pe care am fericirea a o cunoște de unu timp, este după judecata Românilor cu simțu o evangheliă, în care sunt scrise patimile poporului român prin apostolii săi; din acestu punct de vedere plecându, lumea cetitoare e datore a o respecta, și datoru suntem cu toții a ne feri de a-i raporta cestiuni care stau departe de adevăr, și chiaru de acele cari n'au a face cu cauza pentru care se luptă de atăta timp.

În colonele acestui stimat ziar am observat din când în când articule scrise de unu domn Scaevola din Bucovina, prin care susnumitulu combate cu tactu faptele și drumulu condemnabilu, pe care au apucat'o preoții români din țera noastră. Cetind cele scrise de d. Scaevola mi s'a părut că d-sa are intențiunea a propaga, cel puținu printre șiruri, protecțiunea sistematică pentru preoții cei de ajutoru la avansamente, și cunoscându bine, cătă plătesc și cea mai mare parte din acestia, i-am răspuns în n-rul 106 alu »Gazetei«, și i-am ășu numai atăta, că: idea acăsta dacă dlui ar esersa-o în adevăr e greșită, arătându totodată cauza, fără a critica seu a lua în nume de rău cele scrise de d-sa în genere. Domnul Scaevola găsind de cuviință a-mi replică în nr. 129 alu »Gazetei«, a luat refugiu la espresiu și nelogisme, cu cari după șocința mea n'ar fi trebuit să se apropie de colonele »Gazetei«, mai alesu în o cauză serioasă, în care ideile noastre de principiu au mersu până acuma în linia paralelă.

Analizându numai începutul corespondenței, adevă că a răspunsului, am admirat logica d-lui Scaevola: »Mă bucuru forte« — începe d-sa — »că articuli mei sunt cetiți, și cumcă se găsesc cetitori cari caută și află unele scăderi în ei.« Dacă e acăsta adevărat, pentru ce d-le Scaevola, d-ta aflându pe fratele d-tale de principiu bietul Clănu i-ai dat cu băta în cap, l'ai găsit că se face mai radical decât d-ta însuși și în fine l'ai stătuț să tacă mai departe, ca nu cumva din radicalu să se facă ridiculu, și apoi pôte din Clănu să devie după teoria d-tale lingău. »Cumcă corespondentul voiesce să fie radicalu se vede de acolo, că nu i plac cărmojele și »pretinde ca preoții să nu ia bani pentru isprăvirea funcțiunilor, eu mai bine aș dice: preotul să primescă »cine ce-i va da« — scrie mai departe d Scaevola.

Aici am cunoscut, că d. Scaevola, care sēmă a fi bărbat de principiu, a vrut să vorbească de clacă cum se dice romănesce, seu a avut intențiunea forte bine combinată de a mă provoca să vorbesc mai pe larg în cestiune. Ei bine d-le Scaevola! D-ta ca amic alu poporului nostru cunoscu bine șerăcia lui, și te bucuri tare când veți că bietul Român, în toate posturile de peste an, duce colaci în ciubară de i se rupe spatel de greutate la biserică, cu care preoții hrănesc porci și cai?

Românul nostru postește aprupe 8 luni pe an, și în totu timpul acesta nu mănăncă alta nimic decât borșu cu piperu, more de curechi și alte legume, pentru preotul însu, care nu vrea să se intereseze de șerăcia lui, elu se duce la jidovu, ia acolo făină de grău pe datoria, pe care o plătesce apoi cu prețu îndecit, și face o mulțime de colaci, cu cari preoții cum am ășu hrănesc porci. Românul în unele locuri e atât de pios în astă privință, încătă cu colacii ce-i duce preotul peste an ar pută trăi cu casa sa cel puținu 3 luni.

Acăsta e cărmojăria care mie nu-mi place; pôte îți place d-tale d-le Scaevola? Atunci să nu te superi iarăși dacă îți voui dice că ești pôte unu cooperatur, care alergă după o parochia grasă; ai ășu forte bine că preotul să se mulțimescă cu ceea ce capătă; apoi d-le Scaevola cine ar avea de ășu ceva dacă s'ar și preoții se mulțimesc cu ceea ce li se dă.

Una vei sci și D-ta bine, adevă că preoții în mare parte nu numai că nu se mulțimesc cu ceea ce li se dă, dar se negoță pentru funcțiuni ca jidovu în țergu, și decât Românul nu pre vrea, elu dice că: »Românului să-i frig ochii.«

În fața acestei împrejurări idea, că preoții să nu aibă a se negoță cu poporul, dacă nu e admisibilă, apoi radicală nicidecum, dără pentru d-lu Scaevola, căruia i-ar părea rău a vedea odată ridicat privilegiul cărmojăritului. Domniata d-le Scaevola strigi, că de ce n'am dat pe față pe cooperaturul cel cu 7 fl. și o traistă de colaci? Apoi și la acăsta îți răspund că n'a fost consultu a face așa, acesta e unu om tănăr, în altă privință nepătat, și ar fi rățacita calea, decât l'ășu fi rușinat înaintea lumii; eu i-am trimis numărul »Gazetei« în care era articolul asupra lui, și i-am spus că articolul e scris de mine; elu a cetit, s'a intristat forte și a spus persoanei, cu care i-am trimis numărul, că unele ca cu traista cu colaci le-a comis din necștință, se va feri pe viitoru, și esprimându părerea sa de rău, a promis, că de acuma înainte va fi omul națiunii noastre, și decât vrei să veți d-le Scaevola, acelu cooperatur e azi abonatul »Gazetei Transilvaniei.« Dar d-le Scaevola, de ce nu l'ai dat pe față pe preotul cel bătrenu, despre care ai scrisu sigur, că a svărlit cu colaci după cooperatur în biserică, căci unulu ca acela numai numele de cărmojaru merită, și apoi dela unu îmbătrenit în rele nu e speranță, că se va îndreptă. Au nu cumva acelu preot bătrenu a svărlit și după d-ta, d-le Scaevola, cu colaci, și deaceea d-tale și-a fostu tănăr să-l dai pe față, — seu pôte a abonat »Gazeta« și elu?... Atunci și eu dicu să nu-l dai pe față, că pôte se va îndreptă cel puținu la pragul morții. —

Domnule Scaevola! D-ta pare să fi unu om inteligent, însă tănăr și cu puțină rutină, de vreme ce față cu o cestiune așa de serioasă, prin care se debate calea care ar pută îndreptă referințele dintre preot și poporul român, animă șagi, cari sunt menite a discredit și a face ridicule înaintea opiniunii publice protestele, ce încep a se ridică în contra rului înrădăcinat, prin diaristica română. — »Scripta manent«, trebuie să fi gândit mai înainte și apoi îți aduceai aminte, că prin teologia d-tale te depărteți însuși de devotamentulu casei, pentru care te lupti.

Apoi dicu, că vreau să apăr pe Eminența Sa. N'am fericirea a cunoște mai de aprupe faptele Eminenței Sale, opiniunea publică însă e în favorul Științei Sale.

Avem d-le Scaevola încă de acuma de dat pe față mulțimea păcatelor, ce le comit unii în contra poporului nostru, din șodrea căruia se hrănesc, — dar să luăm treba mai încet, să fim cu răbdare — și dacă

Nr. 333 ex 1885.

a. f. sc. gr.

Publicațiune de licitațiune

pentru arândarea dreptului regală de propinațiune sèu cârciumărită.

A) Obiectul.

Fondulă scolastică centrală ală foștiloră grănițeri români de religiea românescă greco-catolică de pe teritorulă regimentului de odinioră c. r. ală II-le românu de margine din Ardeală Nr. 17 posede

I cu dreptulă de proprietate avitică dreptulă regală de cârciumărită din comunitățile de pe Valea Rocnei sèu a Someșului și anume:

1. din Năsèudă, 2. din Rebrîșora, 3 din Rebramare, 4. din Parva (Lunca Vinului) 5. din Nepos (Vărarea), 6. din Feldru, 7. din Ilva-mică, 8. din Sângeorgiu, 9. din Maieră, 10. din Rocna vechiă, 11. din Rocna nouă (Șanțu), 12. din Ilva-mare, 13. din Măgura, 14. din Santu-Iosifă (Poiana), 15. din Leșiu, 16. din Salva, 17 din Hordou, 18. din Bichigiu, 19. din Telciu, 20. din Romuli, (Strîmba), 21. din Runcu, 22. din Mititeiu, 23. din Găurenă, 24. din Plaiu (Suplaiu), 25. din Poieni (Poienile Zagrei), 26. din Zagra, 27. din Mocodă cu cele două comunități de după tîrgă (dela Șieu), 28. din Nusifală (Nagy-Falu) și 29 din Sântă-Ioana (Szt.-Iván).

a) Dela scaldele dela Rocna numite: Valea Vinului.

II. Ca cumpăratură liberă dreptulă regală de cârciumărită dela scaldele dela Arieșă (Dombhát).

III. Asemenea ca proprietate câștigată pe temeiulă serviciului militare de 88 (optzeci și optă) de ani și a regulamentului de graniță din 1766 prin complanarea fondului scolastică centrale greco-catolică cu erariulă în pactulă din 12 Martiu 1872 dreptulă regală de cârciumărită din comunitățile:

a) din Valea Borgoului: 30. Borgo Rusă (1) 31 Borgo Dioseni, (2) 32 Borgo Miđloceni (3) 33 Borgo-Suseni (4) 34 Borgo Prundă (5), 35 Borgo Bistrița (6) 36. Borgo Tiha (7), 37 Borgo Murășeni (8).

b) de după tîrgă, de pe Valea Șieului, sèu cerculă Monorului, 38 Budaculă românu (Román Budák) (1), 39 Ragla (2), 40 Șieușă (Kis-Sajó) (3), 41 Monoră (4), 42 Gledini (5).

c) Din Valea Mureșului (totă de după tîrgă, cerculă Monorului, acum comitatulă Murășă-Turda), 43 Rușii în munți (Maros-Oroszfalu) (6) și 44 Morărenă (Monosfalu) (7).

IV. Mai încolo totă pe calea cumpăraturei libere prin fondulă filiale de rezervă ală fondului scolastică centrală gr.-cat.

1. dreptulă regală din prediulă Măgura Calului în estravilanulă comunităței Borgo Tiha și 2. dreptulă regală de cârciumărită din Tihuța în estravilanulă comunităței Borgo Prundă.

V. Dintre aceste esercita acestă dreptă fondulă scolastică centrală susă numită eschisivă preste anulă întregă în Aniesiu (II) în Valea Vinului (I a), în Măgura Calului (IV 1) și în Tihuța (IV 1)

VI. In comunitățile Valea Someșului cu Nusifală și Sânt-Ioana (I p. 29 inclusive) dreptulă regală de cârciumărită de preste anulă e cumulată definitivă cu celă treilunară (liberă) de tómnă.

VII. In comunitățile de pe Valea Borgoului, Șieului și Mureșului (III a, b, c) dreptulă liberă treilunară de tómnă nu e încă cumulată ci se esercită pe lângă celă de peste anulă.

B) Modalitatea.

Spre a asigură venitele acestui dreptă regală pe dece ani după olaltă, adecă din 1 Ianuaru st. n. 1887 până la 31 Decemvre 1896 inclusive, până la 12 ore la mieđu nopții, administrațiunea fonduriloră scolastice și de stipendie ale foștiloră grănițeri români de pe teritoriulă susă descriului regimentă, mai târđiu în districtulă Năsèudă, ér acum (afară de III c., 1, 2) în comitatulă Bistrița-Năsèudă, publică prin acésta licitațiune cu oferte și invită pe cei, ce ară dori a luă în arândă dreptulă de cârciumărită în una sèu în mai multe din comunitățile și prediele înșirate sub I II III și IV ca până Luni în 17 Augustă st. n. 1885 la 2 ore p. m. sèși trimită la adresa: „Comisiunei administrătore de fondurile scolastice și de stipendii ale foștiloră grănițeri români în Năsèudă ofertele compuse în scrisă sigilate, timbrate și încărcate cu vadiulă de 10% (dece la sută) a prețului de strigare satorită după specificațiunea mai dela vale, sèu în bani gata numărați sèu sunători, sèu în note de ale băncei austro-ungare, sèu și în hărtie de stată de ale Austro-Ungariei, computate după cursulă bursei din ziua licitațiunei dimpreună cu cupónele și talónele loră încă nedecăđute, scăđute cu 15% sub prețulă nominală.

Ofertele voră avé a cuprinde în sine ca condițiune sine qua non:

1) cumcă îmbiitorulă ia dreptulă de cârciumărită în arândă pe 10 (dece ani) începéndă din 1 Ianuaru st. n. 1887 până la 31 Decemvre 1896.

2) Prețulă câtă îlă oferesce pe anulă pentru fiecare din comunitățile sèu prediele numite, una câte una sèu și mai multe ori tóte întruna, însé așa ca la dreptulă regală din fiecare comunitate sè fiă pusă prețulă oferită pentru acela separată, deórece oferte cumulative cu o sumă pe mai multe, sèu pe tóte drepturile regale din tóte comunitățile în concretă la olaltă, ori și în ce grupe, sèu secțiunilă din diferitele valinu se primescă, și de se voră dá, se voră restitui oferentului fără considerare.

Prețulă oferită va trebui sè fiă mai mare decâtă suma pusă ca prețu de strigare în conspectulă dela călcăiulă acestei publicațiunii, însé sub acélă preță nici de câtă nu se va acceptă.

3) în ofertă trebuie să fiă pusă neapărată condițiunea că oferitorulă cunósce bine și pe deplină condițiunile generalilă și specialilă de licitațiune până în cele mai mărunte părți ale loră și că se supune necondițiunată la ele și sè îndatoresce a-le împlini fără nici o escusare și apoi cumcă ise au cetită și esplicată și le pricepe și înțelege bine din literă în literă.

4) Ofertulă sèu sè fie scrisă și subscrisă cu mâna propriă a oferentului sèu se aibă tóte receințele unui documentă deplină validă după procedura civilă.

Indată ce voră trece 2 ore p. m. în Augustă nou 1885, se voră deschide ofertele în fața comisiunei administratoria și a membriloră de comitetă, cari din întemplantă, sèu anume ar luă parte la licitațiune și acele se voră înregistra într'ună protocolă, ce se va suscepe despre licitațiune, începéndă dela celă mai mică oferente până la celă mai mare.

5) la comunitățile din Valea Borgoului, a Șieului și a Mureșului (III. a, b, c) sè se pună în ofertă două sume, adecă suma câtă se oferesce numai pentru dreptulă de preste anulă și suma câtă o oferesce cumulativă la olaltă cu celă treilunară de tómnă la olaltă la fiecare comunitate separată.

Comisiunea administratoria va ținé cu membrii de față ai comitetului sèu și de sine, ședința secretă, în care va decide numai decâtă pe care din oferentilă sèu pe cari sè-i recomande la comitetă și la locurile superioare spre aprobare, ér celoralte după decideră numai decâtă le va restitui vadielă depuse. Atătă condițiunile generalilă, câtă și cele specialilă mai deaprobe se potă vedé la comisiunea administrătore în órele de oficiu.

Din ședința comisiunei administrătore de fondurile scolastice și de stipendii ale foștiloră grănițeri români.

Năsèudă, 12 Maiu 1885.

Președintele:
Iosifă Mihalașiu, m. p.

Secretarulă:
Ioachimă Murășianu m. p.

Conspectă

despre prețurile de strigare satorite pentru dreptulă regală de cârciumărită din cele 44 comunități foste grănițeresc și cele 4 predie din tînutulă fosului II-lea regimentă românu de margine din Ardélă pentru licitațiunea cu oferte din 17 Augustă st. n. 1885.

Nr. curentă	Comitatu	Ținutulă			Comunitatea sèu Prediulă unde e dreptulă de cârciumărită.	Prețul strigarei				Adnotare		
		preste totă	în parte			cumulată cu celă de trei luni	fără cumulare cu celă de 3 luni.	fl.	cr.			
1.	Bistrița-Năsèudă	I.	Valea Rocnei sèu a Someșului		Valea Rocnei sèu a Someșului	4693					Aici prețulă strigarei e pusă și anume la Borgou fiind cumulare numai provisoră, ér după tîrgă fără amulare și e de a se imbia prețulă și fără și cu cumulare dreptului de cârciumărită de 3 luni de tómnă atătă în Valea Borgoului câtă și în cerculă Monorului.	
2				Năsèudă	1850							
3				Rebrîșora	936							
4				Rebramare	400							
5				Parva (Lunca Vinului)	1271							
6				Nepos (Vărarea)	1522							
7				Feldru	1707							
8				Ilva mică	2253							
9				Sângeorgiu	2185							
10				Maieră	4453							
11				Rocna vechiă	1790							
12				Rocna nouă (Șanțu)	1612							
13				Ilvamare	1130							
14				Măgura	670							
15				Sântu Iosifă (Poiana)	1225							
16				Leșiu	2009							
17				Salva	69							
18				Hordou	474							
19				Bichigiu	2230							
20				Telciu	271							
21				Romuli (Strîmba)	579							
22				Runcu	644							
23				Mititeiu	165							
24				Găurenă	247							
25				Plaiu (Suplaiu)	526							
26				Poieni (Poienile Zagrei)	1661							
27				Zagra	1060							
28	Mocodă				După tîrg sèu Valea Șieului							
29					Nusifală (Nagyfalu)	370						
a)					Sant-Ionă (Szt.Iván)	156						
II.	III. Valea Borgoului	II.	Valea Borgoului		a) Valea Vinului							
30					II. Anieșă (Domb hat)	1778						
31					a) Valea Borgoului							
32					1. Borgo-Rusu	1600						
33					2. „ Dioseni	2149						
34					3. „ Miđloceni	2766						
35					4. „ Suseni	2150						
36					5. „ Prundu	3986						
37		6. „ Bistrița	3152									
38		7. „ Tiha	2542									
39		8. „ Murășeni	2016									
III.	Bistrița-Murăș Turda	După tîrgă, cerculă Monorului la Șieu	Valea Borgoului		b) După tîrg sèu cerculă Monorului							
40					1. Budaculă românu (Román Budák)		568					
41					2. Ragla		228					
42					3. Șieușă (Kis-Saj-)		1475					
43					4. Monoră		1486					
44		5. Gledini		1431								
IV					c) Valea Mureșului							
1					Rușii în munți (Maros Oroszfalu)		1829					
2				7. Morărenă (Monosfalu)		457						
				IV. Măgura calului								
				1. Măgura calului		965						
				2. Tihuța		681						

Anunțămă aceloră onorați cetitori, cari voră binevoi a se abonă la fôia noastră de aici încolo, că avemă încă în rezervă numerilă dela începutulă anului 1885 prin urmare potă sè aibă colecțiunea completă.

ADMINISTRAȚIUNEA „GAZ. TRANS.“

Tipografia ALEXI Brașovă.